

варіативність. Приклади українських мемів доводять, що меми можуть мати об'єднуючий, мотиваційний ефект, а також функцію психологічного розвантаження, та попри свою віртуальну природу можуть допомагати і в реальному житті.

В. Меліхов

СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ В СУЧАСНІЙ ХОРЕОГРАФІЇ ПІД ВПЛИВОМ ВІЙНИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

V. Melikhov

CULTURAL MEMORY STRATEGIES IN CONTEMPORARY CHOREOGRAPHY AMID UKRAINE'S WAR FOR INDEPENDENCE

Війна за Незалежність України стала вирішальним чинником у процесі ревізії мистецьких практик. Законотворчість держави в цьому питанні спрямована на позбавлення від імперського спадку та легалізацію національної пам'яті. Тоді як впровадження спеціальності «перформативні мистецтва» в мистецькій освіті спонукає до обстоювання академічної автономності й стратегічної значущості хореографічної спеціалізації. Тому мистецько-культурологічна рецепція передання культурної пам'яті засобами сучасної хореографії поєднує теоретичні пошуки з проблемами освітнього процесу.

Питання спроможності сучасної хореографії репрезентувати культурну пам'ять засобами мистецької виразності досліджувалося, зокрема такими українськими та іноземними вченими, як В. Брайдшоу; Дж. Десмонд; І. Климчук; О. Курдупова, Л. Дегтяр та Е. Самойлова; Р. Мартін; Дж. Морріс. Проте Війна за Незалежність України загострила теоретичні та практичні проблеми трансляції культурної пам'яті в просторі сучасного хореографічного мистецтва та хореографічної освіти.

Законотворчість держави в питанні культурної пам'яті спрямована на деколонізацію та декомунізацію, а також на легалізацію практик колективної пам'яті в публічному просторі. Здобутком законодавчої бази є визначення матеріальних і нематеріальних носіїв національної пам'яті. Однак мистецтво підпадає під визначення нематеріальних носіїв пам'яті лише опосередковано — як інші напрями комеморативних практик. Тобто за хореографією залишається статус додаткового інструменту трансляції культурної пам'яті української нації.

Культурна пам'ять як колективна пам'ять спільноти, а також як практики її формування й закріплення в символічному й матеріальному вимірах, має різну тривалість і моделі інтерпретації. Хореографічне мистецтво відносно культурної пам'яті є синтетичним полем, адже поєднує мистецькі стратегії трансляції культурної пам'яті, соматичний вимір і міжособистісну репрезентацію індивідуального досвіду сучасникам і прийдешнім поколінням. Тому культурна пам'ять у проекції на танцювальні практики сучасної хореографії підсвічує постаті не тільки танцюриста, але й здобувача мистецької освіти як того, на кому перетинаються всі три виміри.

Сучасна хореографія в значенні сукупності технік і стилів кінця XX — початку XXI ст., на відміну від класичного, бального та народного танцю, апелює до індивідуального досвіду та залишає простір для імпровізації.

Здатність сучасної хореографії транслявати культурну пам'ять здійснюється за допомогою ритмічно-пластичного образу. Поєднання в художньому образі унікальних рис, індивідуального світобачення митця та універсальність

узагальнення опису процесів та явищ світу долучає хореографію до формування колективної пам'яті. Тоді як сучасні засоби комунікації забезпечують тривалість збереження здобутків танцю та розширюють аудиторію. Як показав аналіз малої та великої танцювальної форми 2022–2025 рр., сучасна хореографія тяжіє до тематики досвіду війни, втрати домівки через бойові дії або окупацію, пошуку джерела стабільності, творчого натхнення та мистецтва як цінності за умов дестабілізації.

Також особливістю сучасної хореографії є здатність транслявати культурну пам'ять є залучення соматичного виміру. Саме тілесність хореографа вміщує його індивідуальний досвід війни та є способом трансформації досвіду в художній образ. Хореографічне мистецтво як таке, що працює з невербальною складовою семантичного простору культури, обертається завдяки тілу танцюриста на транслятора колективного досвіду, травми війни та культурної пам'яті, чим випереджає орієнтовані на вербальну складову мистецькі практики. З цієї причини в сучасній хореографії 2022–2025 рр. домінує мала форма, фіксована й тиражована за допомогою новітніх медіа.

Останньою особливістю сучасної хореографії є здатність транслявати культурну пам'ять є міжособистісна репрезентація індивідуального досвіду сучасникам і прийдешнім поколінням. Кодифікація соматичних технік трансляції досвіду війни за допомогою танцювальних рухів здійснюється з урахуванням культурного контексту. Тобто особистісна позиція танцюриста перетинається з історичними, міфологічними, мистецькими, регіональними, національними, глобалізаційними та загальнолюдськими вимірами культури. Хоча така багатомірність вказує на те, що трансляція культурної пам'яті за допомогою танцю не є універсальною мовою розповіді про російсько-українську війну. Водночас саме ця багатомірність забезпечує можливість зберігати й передавати досвід війни як складову колективної пам'яті. Тому мистецька освіта з хореографії потребує ревізії в питаннях деколонізації, декомунізації та представленості комеморативних практик за допомогою танцю. На окрему увагу заслуговують освітні компоненти, пов'язані з підготовкою тіла танцюриста, що постає інструментом трансляції цінностей культурної пам'яті української нації.

Отже, здатність хореографії транслявати культурну пам'ять зумовлює ревізію освітніх програм для інтеграції комеморативних практик до процесу підготовки майбутнього хореографа як суб'єкта націотворення. Законотворчість у питанні культурної пам'яті потребує впорядкування щодо мистецьких практик. Сучасна хореографія є інструментом фіксації досвіду Війни за Незалежність України в художньо-образному та соматичному вимірах, а також як стратегія репрезентації індивідуального тілесного досвіду за допомогою кодифікації семіотичного поля культури.

А. Авершина

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЖІНОЧОЇ ОБРАЗНОСТІ 2004–2014 РР.

А. Avershyna

SOCIO-CULTURAL FACTORS IN THE FORMATION OF FEMALE IMAGERY 2004–2014

Формування незалежності в Україні відбувалося під впливом революційних подій, що були зумовлені демократичними ідеями, які підтримувались суспільством. Соціально-політична ситуація вплинула на культуру загалом. Ключовими подіями